

عنوان مقاله:

جریان شناسی گروه های مذهبی سازمان مجاهدین خلق پس از انشعاب ایدئولوژیکی (از سال ۱۳۵۴ تا ۱۳۶۰)

محل انتشار:

دوفصلنامه تاریخ نامه انقلاب، دوره ۰، شماره ۱ (سال: ۱۳۹۳)

تعداد صفحات اصل مقاله: ۲۹

نویسندگان:

محسن بهشتی سرشت - دانشیار دانشگاه بین المللی امام خمینی، قزوین، ایران

لیلا حیدری باطنی - کارشناس ارشد تاریخ انقلاب اسلامی، پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

یکی از سازمان های سیاسی و مخفی دوران پهلوی با رویکرد مذهبی، سازمان مجاهدین خلق بود که در سال ۱۳۴۴ تشکیل شد. اعضای اصلی این سازمان، جوانان مسلمانی بودند که هدفشان مبارزه علیه حکومت با طرد هرگونه خط مشی مسالمت آمیز و اتخاذ روش مسلحانه بود. بنیان گذاران آن محمد حنیف نژاد، سعید محسن و عبدالرضا نیک بین بودند. بر اثر ضربه ای که در سال ۱۳۵۰ از طرف ساواک به سازمان وارد شد، رهبران اصلی آن اعدام شدند و با نفوذ افراد مارکسیست در کادر رهبری، آنان به این جمع بندی رسیدند که دین اسلام جواب گوی اهداف سازمان برای عملیات چریکی و مسلحانه نیست. آنان با اذعان به اینکه مارکسیسم می تواند جایگزین ایدئولوژی اسلامی شود از اسلام به سمت مارکسیسم تغییر ایدئولوژی دادند و دچار انشعاب فکری شدند. در پی این اتفاق افراد مذهبی، مانند سید مجید شریف واقفی از گروه مارکسیستی جدا شدند و به شیوه های گوناگون با سازمان مخالفت کردند. در پی به شهادت رسیدن شریف واقفی به دست بخش مارکسیستی، شاخه مذهبی رسماً از سازمان جدا شد. اکنون پرسش علمی پژوهش این است، با توجه به انشعاب در سازمان جناح مذهبی سازمان چه عملکردی از خود نشان داد؟ به چند جریان تقسیم شد و هرکدام از این گروه ها چه تفکری را برگزید و چه نقشی در انقلاب ایفا کرد. پژوهش پیش رو با استفاده از روش مصاحبه ای، کتابخانه ای و اسنادی به شیوه توصیفی-تحلیلی به ابهامات مقاله پاسخ خواهد داد. ازاین رو، فرضیه پژوهش این است، گروه های مذهبی سازمان مجاهدین خلق پس از انشعاب ایدئولوژیکی در سال ۱۳۵۴ هرکدام با تفکرات خاص خود در راه پیشبرد انقلاب کوشیدند، برخی از این گروه ها (مهدویون- فریاد خلق- هسته های مذهبی- میثمی و امت واحده) با الهام از آراء اندیشه های امام خمینی و دکتر شریعتی برای پیوستن به انقلاب به رهبری امام به راه خود ادامه دادند و برخی دیگر (گروه رجوی) با تفکر برتری جویی و اصل پیشتازی، خود را صاحب اصلی انقلاب برشمردند و به مبارزه با انقلاب پرداختند.

کلمات کلیدی:

سازمان مجاهدین خلق - ایدئولوژی - جناح مذهبی - انشعاب - مارکسیسم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1996870>

